

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Febr. 1878, kl. 3 e. m.

Memorial, i fråga om användningen af bankovinsten för år 1877.

Likmätigt 1 § af den för Banko-Utskottet gällande instruktion tillkommer det Utskottet att till Riksdagen afgifva förslag om användningen af den under år 1877 å bankens rörelse upplupna vinst, hvilken enligt fullmäktiges i Riksbanken uti deras till Utskottet afgifna och Riksdagen i tryck meddelade berättelse uppgår till 2,743,464 kronor 91 öre.

Vid behandlingen af denna fråga har Utskottet haft att taga i öfvervägande:

1) Kongl. Maj:ts i dess till Riksdagen aflättna nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof gjorda framställning, att af Riksbankens vinst för nämnda år måtte för statsverkets utgifter anvisas ett belopp af 1,700,000 kronor;

2) en i Första Kammaren af Herr Friherre R. *Klinckowström* väckt motion, N:o 2, »att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinstmedel halfva beloppet må reserveras till bildande af en *reservfond* för bestridande af de första utgifterna vid en motsedd ombildning af landtförsvaret; — att denna fond, intilldess att den, enligt Riksdagens bestämmelse, skall användas, stannar under Riksbankens vård och förkofras der genom räntans läggande till kapitalet; — och att den återstående hälften af nyssnämnda vinstmedel i Riksbanken bibehålles att, då fullmäktige finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda statspapper i utländskt mynt, hvilka vid behof kunna användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa;» och

3) tre i Andra Kammaren af Herr Olof Jonsson, Herr P. Hübinette och Herr Ola Månsson afgifna motioner, i hvilka föreslås:

af Herr *Olof Jonsson* (motionen N:o 60): »att Riksdagen måtte besluta att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst 1,300,000 kronor öfverlemnas till statsverket samt återstoden 1,443,464 kronor 91 öre åt Riksbanken bibehålles till inköp af goda utländska statspapper för att användas till förstärkande af bankens metalliska kassa;»

af Herr *Hübinette* (motionen N:o 85): »att af den för år 1877 upplupna vinst», hvilken af motionären antagits uppgå till 2,500,000 kronor, »ett belopp af 1,200,000 kronor må till statsverket öfverlemnas under år 1879 på den tid bankofullmäktige bestämma, och återstoden i Riksbanken bibehållas att, då bankofullmäktige finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, som vid behof kunna användas för att stärka den metalliska kassan;» och

af Herr *Ola Månsson* (motionen N:o 105): »att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst 1,243,464 kronor 91 öre må öfverlemnas till statsverket samt återstoden 1,500,000 åt Riksbanken bibehållas att, då fullmäktige finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunna användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa».

Med öfverlemnande till fullmäktige af berörda motioner har Utskottet anmodat dem att, efter öfvervägande af de särskilda förslagen, till Utskottet i anledning af desamma samt i fråga om det sätt, hvarpå fullmäktige ansågo bankovinsten för nästlidna år böra lämpligen användas, afgifva utlåtande; och hafva fullmäktige i detsamma anført, hurusom de redan vid flera föregående tillfällen, då fullmäktige, på anmodan af Utskottet, yttrat sig angående bankovinsten, framhållit önskvärdheten af en gifven och bestämd fördelning mellan statsverket och Riksbanken af denna senares vinstmedel. I de tre senaste Riksdagarnas sammanstående beslut i omförmälda hänseende hade fullmäktige ock trott sig finna denna sin åsigt af Riksdagen delad, om ock Riksdagen i så måtto afvikit från hvad fullmäktige förordat, att, under det fullmäktige ansett trefjerdedelar af bankovinsten kunna till statsverket aflemnas, 1875, 1876 och 1877 årens Riksdagar bestämt vinstens fördelning till lika belopp mellan statsverket och Riksbanken. Då emellertid, enligt fullmäktiges mening, största vigten låge uppå, att en viss fördelningsgrund, så vidt ske kunde, blefve följd, funno fullmäktige, med hänsyn till nyssomförmälda Riksdagars beslut och då Riksbankens ställning icke oundgängligen påkallade att större delen af vinsten för Riksbanken bibehölles, sig böra tillstyrka, att 1877 års vinst å riksbankens rörelse mellan statsverket och Riksbanken lika fördelades. Beträffande användandet af samma vinst hafva fullmäktige, som ansett det icke tillkomma dem att yttra sig öfver annan del deraf, än den som komme att för Riksbankens räkning bibehållas, hemställt, att åt fullmäktige i det afseendet lemnades fria händer att efter omständigheterna förfara, dock med skyldighet att,

när så lämpligen ske kunde, för samma medel uppköpa goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunde användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa.

Då, efter hvad ofvan förmälts, Kongl. Maj:t uti sin till innevarande års Riksdag aflåtna proposition om statsverkets tillstånd och behof funnit sig böra beräkna en del af Riksbankens vinstmedel sistlidna år för statsutgifternas bestridande, hvilket ock otvifvelaktigt är behöfligt, och då för Riksbankens jemna och tryggade utveckling en del af dess vinst, såsom ock samtliga motionärerne föreslagit, bör åt Riksbanken bibehållas för att i dess rörelse ingå, anser Utskottet att för behörigt tillgodoseende af dessa ändamål någon annan fördelning af 1877 års bankovinst än emellan statsverket för dess allmänna behof och Riksbanken icke skäligen bör ifrågakomma. I afseende åter å grunden för fördelningen dem emellan af samma vinstmedel, hafva de stora fördelarne för såväl statsverket som Riksbanken att kunna år från år med säkerhet påräkna en viss bestämd andel af bankovinsten under de senare åren med öfvertygande skäl framhållits och blifvit behörigen beaktade. Väl har meningsskiljaktighet förefunnits rörande storleken af den andel, som borde för det ena och det andra af dessa ändamål bestämmas; men då, såsom fullmäktige jemväl erinrat, de tre senaste Riksdagarne sammanstående beslutat ifrågavarande vinstmedels lika fördelning mellan statsverket och Riksbanken, torde striden härom numera få anses utkämpad och fördelningsgrunden så vidt ske kan för framtiden bestämd. Jemte det Utskottet med afseende härå finner sig böra föreslå, att hälften af bankovinsten för nästlidna år må i rundt tal beräknad tillfalla statsverket och återstoden i Riksbanken bibehållas, har Utskottet hvad angår användandet af den del af vinsten, som sålunda skulle komma att för Riksbanken bibehållas, lika med fullmäktige ansett densamma böra användas till inköp, när så lämpligen kan ske, af goda utländska statspapper till stärkande af Riksbankens metalliska kassa.

Utskottet hemställer alltså:

1:o.

att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst 1,350,000 kronor öfverlemnas till statsverket samt återstoden, 1,393,464 kronor 91 öre åt Riksbanken bibehålles, att, då fullmäktige i Riksbanken finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunna användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa.

Hvad beträffar tiden för utbetalande till statsverket af dess vinstandel, får Utskottet, i likhet med hvad nästlidet år i sådant hänseende utaf Utskottet föreslogs och af Riksdagen beslutades, hemställa:

2:o.

att den statsverket anvisade del af bankovinsten för år 1877 skall af fullmäktige i Riksbanken tillhandahållas Statskontoret och utgå med en fjerdedel under loppet af hvarje af månaderna Mars, Juni, September och December år 1879.

De i förevarande ämne väckta, här ofvan omförmälda motioner torde härmed få anses besvarade.

Stockholm den 16 Februari 1878.

På Utskottets vägnar:

J. J. Ekman.
